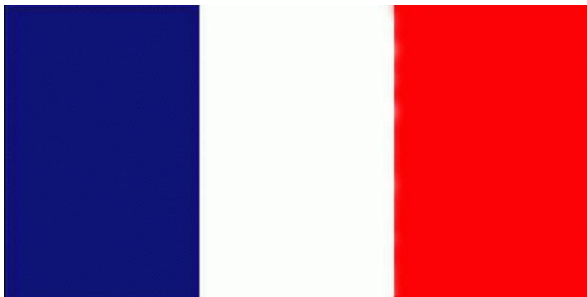

"دفترچه راهنمای دانشجویان در کشور فرانسه"

مرداد ۱۳۸۹ - رایزنی علمی در فرانسه و منطقه شینگن
سرپرستی علمی، کنسولگری ایران در منطقه شینگن

بخش نخست: اطلاعات مقدماتی برای ادامه تحصیل در فرانسه

سرپرستی علمی ج.ا.ایران در منطقه میسن

۱- معرفی کلی کشور فرانسه

موقعیت آب و هوایی و جغرافیایی

وضعیت سیاسی و اقتصادی

روابط ایران و فرانسه

دهه چهل شمسی یعنی از سال ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۰

دهه پنجاه شمسی

روابط اقتصادی ایران و فرانسه پس از انقلاب اسلامی

بهداشت

۲- کلیات فرهنگی

مذهب

۳- نظام آموزشی

معرفی مقاطع تحصیلات دانشگاهی

معرفی نظام ال.ام.د.

انتخاب رشته و گرایش تحصیلی

رشته های گروه پزشکی:

انواع کارشناسی ارشد یا مستر

مقررات آموزشی دوره دکتری: (Le doctorat)

شهریه تحصیلی دانشگاهی

شرایط لازم جهت اجازه ی دفاع از تز

ارزشیابی مدارک دانشگاهی

تأیید و ارزشیابی مدارک تحصیلات عالی و مدارج علمی کشورهای خارجی

معرفی برخی قطب های دانشگاهی و مراکز آموزش عالی در فرانسه

پاریس

لیون

تولوز

راهنامه‌ی تحصیل در کشور فرانسه - مرداد ۸۹

وزارت علوم تحقیقات، فناوری

مونپلیه

گرونوبل

تولون

استراسبورگ

۱-۱) معرفی کلی کشور فرانسه

موقعیت آب و هوایی و جغرافیایی

فرانسه با مساحتی برابر با ۵۵۰۰۰۰ کیلومتر مربع (نزدیک به یک سوم مساحت ایران و حدود یک پنجم مساحت اتحادیه اروپا) وسیع‌ترین کشور اروپای باختری است که منطقه دریایی وسیعی را نیز در اختیار دارد و با کشورهای بلژیک، لوکزامبورگ، آلمان، سوئیس، ایتالیا، موناکو، آندورا، اسپانیا و نیز بریتانیا - از طریق تونل زیردریایی مانش - مرز مشترک دارد. جمعیت آن نیز طبق برآوردهای رسمی در سال ۲۰۰۷ نزدیک به ۶۳ میلیون نفر بوده است.

این کشور به ۲۲ منطقه^۱ تقسیم شده است و دارای ۹۶ بخش^۲ است که به ترتیب الفبایی شماره گذاری شده‌اند (آخرین ارقام پلاکهای اتومبیلها). به این تعداد باید شهرستان‌های ماورای دریاها (DOM) شامل گوادلوپ، مارتینیک، گویان و رئونیون و نیز چهار سرزمین ماورای دریاها (TOM) شامل پلی نزی فرانسوی، کالدونیای نو، والیس و فوتونا، زمینهای جنوبی و قطب جنوب فرانسوی و مناطق کلکتیوی دارای جایگاه خاص یعنی مایوت و سن پی‌یر و میکلون را هم افزود.

از نقطه نظر ارتفاعات، وضعیت جغرافیایی فرانسه یکی از متنوع‌ترین وضعیت‌ها در اروپا است: دشتهای، کوهستانهای قدیمی، سلسله جبال کوههای مرتفع، جلگه‌ها، ساحلهای اقیانوسی و مدیترانه‌ای در این کشور وجود دارند. دشتهای دو سوم مساحت کل فرانسه را تشکیل می‌دهند.

^۱ Région

^۲ Département

رشته کوه‌های اصلی فرانسه آلپ (که قله آن مون بلان بلندترین قله اروپای باختری است و ۴۸۰۷ متر ارتفاع دارد)، پیرنه، ژورا، آردن و رشته کوه مرکزی وله وژ می باشد. ساحل‌های مرزی به طول ۵۵۰۰ کیلومتر فرانسه را به چهار دریا، دریای شمال، دریای مانش، اقیانوس اطلس و دریای مدیترانه متصل می‌کنند. مناطق کشاورزی و جنگل ۴۸ میلیون هکتار یعنی ۸۲ درصد خاک فرانسه را می‌پوشانند. پوشش جنگلی به تنهایی ۲۷ درصد کشور را در بر می‌گیرد که بعد از سوئد و فنلاند سومین پوشش را در اتحادیه اروپا تشکیل می‌دهد. برای حفظ و ارتقای میراث طبیعی فرانسه، دولت ۶ پارک ملی، ۱۲۸ ذخیره طبیعی، ۴۳۰ منطقه حفاظت شده طبیعی و ۲۹۹ پایگاه حفاظت شده ساحلی ایجاد کرده است. به این تعداد باید ۲۹ پارک طبیعی ناحیه یی را با وسعت ۷ درصد کشور فرانسه افزود. ۱۱/۲۲ میلیارد یورو برای حفاظت محیط زیست به عبارتی ۳۸۰ یورو به ازای هر نفر هزینه می‌شود. مدیریت آبها و فاضلابها سه چهارم این هزینه کل را تشکیل می‌دهد.

فرانسه از آب و هوایی معتدل و چهار فصل برخوردار است که بر حسب نواحی کمی متفاوتند. برتانی و نورماندی دارای آب و هوای اقیانوسی مرطوب (زمستان ملایم ۷ درجه و تابستان خنک ۱۶ درجه)، اکیتن: آب و هوای اقیانوسی و مدیترانه‌ای (زمستان ۵ درجه و تابستان ۲۲ درجه با بارانهای فراوان در بهار)، شرق و شمال غرب: آب و هوای نیمه قاره یی (زمستان سرد و برفی ۱ درجه و تابستان گرم و توفانی ۲۰ درجه) و جنوب: آب و هوای مدیترانه ای (زمستان ملایم ۶ درجه و تابستان گرم ۲۰ درجه). ویژگی آب و هوا در مناطق کوهستانی، زمستان طولانی و برفی و تابستانی گرم و توفانی با تفاوت‌های بزرگ بسته به دامنه‌ها و عوامل ریز آب و هوایی است.

برای آگاهی بیشتر: www.meteofrance.com

وضعیت سیاسی و اقتصادی

فرانسه کشوری با حکومت جمهوری^۱ است که نظام حاکم بر آن، نظام پارلمانی و ریاستی است. پارلمانی از این نظر که نمایندگان اعم از مجلس ملی و مجلس سنای این کشور می‌توانند دولت را منحل کنند و ریاستی از این نظر که رئیس جمهور می‌تواند مجلس ملی را منحل نماید در حالی که مجلس نمی‌تواند رئیس جمهور را عزل یا برکنار نماید.

قوه مجریه در فرانسه بین رئیس جمهور و نخست وزیر تقسیم شده است. رئیس جمهور

^۱ République Française (R.F.)

فرانسه هر ۵ سال یک بار با انتخابات مستقیم و عمومی انتخاب می‌شود. رئیس‌جمهور نخست وزیر را تعیین می‌کند و اعضای دولت به پیشنهاد نخست وزیر انتخاب می‌شوند. رئیس‌جمهور رئیس هیئت وزیران می‌باشد، قوانین را رسماً اعلام می‌نماید و نیز ریاست نیروهای مسلح را بر عهده دارد. او می‌تواند مجلس ملی را منحل کند و در مواقع بسیار بحرانی اختیاراتی ویژه اعمال نماید. نخست وزیر نیز مدیریت عملکرد دولت را بر عهده دارد و در برابر مجلس ملی و مجلس سنا مسئول است. وی در عین حال ابتکار پیشنهاد قوانین و ارائه لوایح قانونی را در اختیار دارد و اجرای قوانین فرانسه را تضمین می‌نماید.

قوه مقننه فرانسه نیز از دو مجلس شورای ملی (متشکل از ۵۷۷ نماینده) و مجلس سنا (متشکل از ۳۳۱ نماینده) تشکیل می‌گردد. نمایندگان مجلس شورای ملی به واسطه انتخابات عمومی برای مدت ۵ سال انتخاب می‌شوند. نمایندگان مجلس سنا در یک انتخابات غیرمستقیم و عمومی به صورت غیرمستقیم و توسط نمایندگان مجلس ملی، شورای عمومی مناطق و شورای شهرداری‌ها انتخاب می‌شوند. مدت نمایندگی در مجلس سنا نه سال می‌باشد و یک سوم نمایندگان این مجلس هر سه سال یکبار تجدید می‌گردد. این دو مجلس علاوه بر نظارت بر دولت، عهده دار وضع قوانین هستند. در عین حال ۹۶ دپارتمان کشور نیز زیر نظر دولت مرکزی اداره شده و تحت نظارت شورای انتخابی محلی فعالیت می‌نمایند. هر ناحیه به کانتون‌ها و بخش‌هایی تقسیم شده و هر بخش از شورای شهر و شهردار خاص خود برخوردار می‌باشد. فعالیت احزاب مختلف در فرانسه آزاد است. از جمله مهم‌ترین احزاب کشور فرانسه می‌توان به حزب سوسیالیست، مجمع جمهوری خواهان (گلیستها)، حزب کمونیست، اتحاد دموکراتیک فرانسه و حزب رادیکال اشاره نمود.

امروزه فرانسه در مرحله گذار از یک اقتصاد مدرن و مرفه همراه با مالکیت و مداخله عمیق دولت به یک اقتصاد مبتنی بر مکانیزم بازار است. دولت سوسیالیست، بسیاری از شرکتهای بزرگ، بانکها و بیمه‌ها را خصوصی اعلام نمود. اما چندین شرکت عمده از جمله ایرفرانس، فرانس تله کوم، رنو و تالس در اختیار دولت است و در برخی از امور بویژه انرژی، حمل و نقل عمومی و صنایع دفاعی دولت حاکمیت دارد. بخش ارتباطات راه دور برای بخش خصوصی به تدریج آزاد شده است. رهبران فرانسوی نظام سرمایه داری را می‌پذیرند که در آن عدالت اجتماعی از طریق قوانین، سیاستهای مالیاتی و تأمین اجتماعی اعمال شود و اختلاف درآمد و تأثیر بازار آزاد بر بهداشت و رفاه عمومی را کاهش دهد.

از جمله مهم‌ترین صنایع کشور فرانسه می‌توان به صنایع فلزکاری، ماشین‌آلات، صنایع شیمیایی، وسائط نقلیه، مواد غذایی و مشروبات، منسوجات و البسه، هواپیماسازی، کشتی‌سازی، پتروشیمی، الکترونیک، صنایع اتمی و جنگ‌افزار اشاره نمود. گندم، جو، سیب‌زمینی، چغندر قند، سیب، ذرت، برنج، انگور، ماهی، گاو و خوک نیز مهم‌ترین محصولات کشاورزی و دامپروری کشور

را تشکیل می‌دهند. همچنین فرانسه دارای معادن مهمی از جمله معادن آهن، بوکسیت، پتاس، زغال سنگ، نیکل، نمک، نفت، گاز طبیعی، سولفور، مواد خام ساختمانی، روی و سرب، فسفات، پیریت و اورانیوم می‌باشد. ذخایر زیرزمینی نفت فرانسه نیز بر ۵۰ میلیون بشکه بالغ می‌شود. در کشور فرانسه بالغ بر ۸۴۰ هزار کیلومتر راه آسفالت‌ه و بزرگراه وجود دارد. طول راه آهن مورد استفاده نیز بالغ بر ۵۵۵،۴۲ کیلومتر بوده و ارتباطات هوایی بین‌المللی این کشور توسط شرکتهای هواپیمایی ایرفرانس، (UTA) و پروازهای داخلی توسط ایر- اینتر صورت می‌پذیرد. فرانسه اولین کشور توریستی جهان، قبل از اسپانیا، آمریکا، ایتالیا، انگلستان، چین و مکزیک است و سالانه بالغ بر هشتاد میلیون توریست از این کشور دیدن می‌کنند.

روابط ایران و فرانسه

تا زمان حکومت صفویه کشور ایران تقریباً رابطه ای با فرانسه نداشت. اگر هم جهانگردانی فرانسوی از خاک ایران گذشته باشند، اطلاعات دقیقی از هویت آنها مضبوط نیست. در زمان صفویه ایران با فرانسه و نیز برخی دول اروپایی روابطی برقرار نمود که در مورد کشور فرانسه این روابط بیشتر جنبه بازرگانی داشت بدین صورت که تجار فرانسوی کالاهای فرنگی را به دربار ایران می‌آوردند و به حضور پادشاه و صدراعظم‌های وقت می‌رسیدند و بعد از تقدیم هدایا به ایشان، اجناس خود را در ایران داد و ستد می‌کردند و برخی کالاهای ایرانی را به کشور خود می‌بردند. همچنین روابط مذهبی نیز با ورود میسیونرهای فرانسوی به ایران از زمان شاه عباس اول شروع می‌شود. با این حال رابطه رسمی ایران با فرانسه در زمان حکومت قاجاریه و در عهد سلطنت فتحعلیشاه قاجار قابل توجه تر است. هنگامی که ناپلئون بناپارت امپراتور فرانسه قصد حمله به هندوستان را داشت، برای رضایت خاطر ایرانیان، در مقابل حمله روس‌ها، ژنرال گاردن فرانسوی را با مربیان مربوط به توپخانه، طب و بعضی علوم متداول آن زمان به ایران فرستاد. مستشاران فرانسوی با همکاری عباس میرزا ولیعهد فتحعلیشاه، برخی آموزش‌های لازم را به نیروی نظامی ایران برای مقابله با روسیه تزاری دادند، ولی در نهایت تأسف، خیانتی که ناپلئون به ایران نمود این بود که او در محل تیلیست در لهستان امروزی با تزار الکساندر اول امپراتور روس پیمان دوستی بست و بر حسب تقاضای تزار مستشاران فرانسوی از ایران فرا خوانده شدند و حمله روس‌ها به ایران شروع شد و در نهایت معاهدات ننگین گلستان و ترکمنچای منعقد شد.

در زمان ناصرالدین شاه به عنوان اولین پادشاه ایران که رسماً از فرانسه بازدید می‌کند قراردادهای رچه ویل و گرانویل امضا می‌شود و با تأسیس دارالفنون به دعوت میرزا تقی خان امیر کبیر عده ای از معلمین فرانسوی در رشته‌های مختلف جهت تعلیم و تربیت جوانان ایرانی به کشور ما می‌آیند و نیز عده ای از ایرانیان برای تعلیم به فرانسه اعزام می‌شوند. این امر کم و بیش در زمان مظفرالدین شاه، محمد علیشاه و احمد شاه قاجار نیز تداوم پیدا می‌کند تا زمان پهلوی اول که مناسبات ایران و فرانسه از نظر سیاسی و فرهنگی استوارتر شده و در حکومت پهلوی دوم

سیر صعودی خود را می‌پیماید تا جائیکه زبان فرانسوی در میان درباریان رایج می‌گردد. در خصوص روابط اقتصادی ایران و فرانسه، تاریخچه این روابط را می‌توان بطور خلاصه به دو مقطع قبل از انقلاب اسلامی و پس از آن تقسیم نمود. وجود نوعی پیوستگی بین این دو مقطع از تاریخ روابط اقتصادی دو کشور می‌تواند راهگشای شناخت و تنظیم روابط در مقطع فعلی باشد. مقطع قبل از انقلاب نیز را می‌توان به دو دهه متمایز تقسیم نمود:

دهه چهل شمسی یعنی از سال ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۰:

گرچه حجم مبادلات اقتصادی ایران و فرانسه به دلایل متعدد مربوط به آن مقطع قابل توجه نبوده لیکن اقداماتی برای امضاء موافقتنامه‌ها و پروتکل‌های همکاری صورت گرفت که در واقع ایجاد مبنای حقوقی برای روابط دوجانبه اقتصادی و سیاسی بوده است از جمله:

- عهدنامه اقامت و دریانوردی ۱۳۴۳
- موافقت نامه استرداد مجرمان ۱۳۴۳
- موافقت نامه لغو روادید ۱۳۴۴ که در سال ۱۳۵۹ لغو شد.
- پروتکل اعطای اعتبار مالی از سوی فرانسه ۱۳۴۸
- افتتاح بانک ملی ایران در پاریس ۱۳۴۹

دهه پنجاه شمسی:

در این دهه پس از امضای موافقتنامه‌های مذکور و فراهم آمدن برخی شرایط دیگر، روابط اقتصادی دو کشور وارد فاز عملی خود شد و به تدریج شرکت‌های فرانسوی در بخش‌های مختلف صنعتی و فنی و نفتی وارد عمل شدند و به دنبال آنان نهادهای مالی و بانکی نیز مرتبط شدند. در سال ۱۳۵۲ چند هیأت از صنایع فرانسه برای بررسی زمینه‌های سرمایه‌گذاری در بخش‌های کشاورزی و فنی به ایران سفر کردند. در همین سال با سفر وزیر اقتصاد وقت فرانسه (ژیسکار دستن) پروتکل همکاری دو کشور در بخش‌های زیر به امضا رسید:

- تشکیل کمیته سرمایه‌گذاری به منظور حمایت و تشویق سرمایه‌گذاری در کشور
- احداث نیروگاه اتمی
- همکاری در بخش بهره‌برداری از منابع نفتی
- همکاری در تولید فولاد
- احداث واحدهای مسکونی

روابط اقتصادی ایران و فرانسه پس از انقلاب اسلامی

در سال‌های اول انقلاب اسلامی، به دلیل شرایط ویژه آن زمان و مواضع فرانسه نسبت به تحولات داخلی کشورمان، روابط اقتصادی دو کشور کاملاً دچار رکود شد. به طوری که رتبه اقتصادی فرانسه از مقام پنجم به سی و دوم تنزل پیدا کرد. این روند تقریباً تا سال ۱۳۶۹ ادامه پیدا کرد. از این سال به بعد، به دلیل تغییر نسبی مواضع فرانسه و همچنین بهبود اوضاع اقتصادی جمهوری اسلامی ایران، روابط به تدریج احیا شد. همکاری‌های اقتصادی در زمینه‌های مختلف به ویژه در بخش‌های صنعتی، ایجاد پالایشگاه و خرید نفت از ایران آغاز گردید. بطور خلاصه می‌توان محورهای کنونی همکاری دو کشور را در بخش اقتصادی به صورت زیر برشمرد:

- همکاری در زمینه نفت و گاز با شرکت توتال
- صنایع ماشین‌سازی و تولید خودرو در ایران با شرکت‌های پژو-سیتروئن و رنو
- همکاری در بخش راه آهن و ساخت لوکوموتیو با شرکت آلستوم
- صنایع مخابرات و انفورماتیک
- همکاری‌های بانکی و مالی

بهداشت

در فرانسه، امید به زندگی ۸۴ سال برای زنان و ۷۷.۱ سال برای مردان است که یکی از بهترینها در میان کشورهای اروپایی است. وضعیت بهداشت و سلامتی در فرانسه بطور کلی خوب ارزیابی می‌شود و شاخص‌های آن رو به بهبود هستند. تلاش می‌شود تغذیه و فعالیت جسمانی بهتر شود. مصرف الکل از سال ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۶ بیش از ۱۰ درصد کاهش پیدا کرده است. با این حال، کاهش مصرف دخانیات با چالش بزرگی روبرو است و علاوه بر آن نوجوانان فرانسوی بیش از گذشته در سنین پایین، الکل، سیگار و مواد مخدر مصرف می‌کنند. از نظر بیماری‌های قلبی-عروقی وضعیت فرانسه در مقایسه با سایر کشورهای هم‌تراز از نظر سطح زندگی مطلوب است. دسترسی به پوشش درمانی همگانی (CMU) و همچنین دسترسی دایم به دارو و درمان (PASS) باعث شده که همه به صورت به نسبت یکسانی از خدمات بهداشتی برخوردار باشند. البته با توجه به بحران عمیق اقتصادی، دولت تلاش می‌کند هزینه‌های تأمین اجتماعی را در فرانسه کاهش دهد که بی‌گمان آثار آن به اقشار کم درآمد جامعه تحمیل خواهد شد.

برای آگاهی بیشتر: www.sante.gouv.fr

۲-۱) کلیات فرهنگی

فرانسه صاحب میراث تاریخی و فرهنگی غنی است و در حیطه ادبیات، هنرهای هفت گانه و مکان های تاریخی و تفریحی وضعیت درخشانی دارد. در فرانسه فرهنگهای مختلف با هم عجین شده اند و اسپانیایی ها، ایتالیایی ها، مراکشی ها، الجزایری ها، تونسوی ها و تعداد زیادی از سایر ملل در فرانسه همزیستی دارند. فرانسوی ها کشور خود را کشور حقوق بشر، احترام به فرهنگهای مختلف و جوامع خارجی و کشور آزادی بیان و اندیشه می دانند. با این حال، بنا بر گزارش های نهادهای ناظر در فرانسه، مهاجران همچنان از تبعیض نژادی و مذهبی رنج می برند و از نظر دسترسی به کار، تحصیل و رفاه اجتماعی در سطح پایین تری قرار دارند. مهاجران در اکثر قریب به اتفاق سمت های انتصابی و انتخابی دولتی حضور بسیار کم رنگی دارند و اساساً در هیچ یک از سطوح با مهاجران به آمریکای شمالی قابل مقایسه نیستند.

فرانسه یک دولت لائیک است و اصل لائیسیته به عنوان رکن اساسی جمهوری فرانسه تلقی می شود. به همین دلیل، برخی عادات و رفتارهای مذهبی که در بعضی دیگر از کشورهای غربی جزو آزادی های دینی محسوب می شوند، در فرانسه یا ممنوع هستند (مانند استفاده از نشان های مذهبی چون حجاب در مدارس) و یا با دشواری هایی روبه رو می شوند.

غذا و آشپزی در فرهنگ فرانسوی جایگاه خاصی دارد و غذاها، رستوران ها و هتل های فرانسوی دارای شهرت جهانی هستند. گاهی فرانسه را کشور اعتصاب ها خطاب می کنند چرا که حق اعتصاب به نحو سازمان یافته ای برای کارمندان و کارگران بخش خصوصی و دولتی به رسمیت شناخته شده است و فرهنگ اعتصاب سابقه مهمی دارد. به همین دلیل، توصیه می شود هر روز مدت زمانی را برای پیگیری اخبار محلی اختصاص دهید تا خللی در کارهایتان پیش نیاید. مثلاً ممکن است در همان روز امتحان یا برگزاری جلسه دفاع، کارکنان اتوبوسرانی یا مترو در اعتصاب باشند و نتوانید در موقع مقرر به دانشگاه برسید.

در سال ۲۰۰۳ آمار ازدواج ۲۸۰،۳۰۰ نفر بوده واز آغاز دهه نود، آمار زوج های مبتنی بر ازدواج کاهش داشته است، در حالی که تعداد زوج های بدون ازدواج، به شدت افزایش یافته است. فرانسوی ها به تعطیلات خود اهمیت بسیار می دهند و حدود ۷۰ درصد آنان از تعطیلات رسمی برای رفتن به مسافرت بهره می برند و البته جزو کشورهایی هستند که تعطیلات نسبتاً زیادی دارند. مرخصی استحقاقی پنج هفته در سال است. البته بحران اقتصادی آثار خود را در این حوزه نیز به جای گذاشته است و گرانش فراوانی به سوی مسافرت های اقتصادی و روش های مختلفی برای صرفه جویی در هزینه ها ایجاد شده است.

در فرانسه تعداد عناوین کتب منتشره در سال ۲۰۰۲ به ۶۰۲۵۸ عنوان بالغ می شده است که از این تعداد ۳۰۷۱۴ عنوان مربوط به تازه های کتاب و تعداد ۲۹۵۴۴ مربوط به چاپ مجدد

بوده است. ۴۰۱ میلیون نسخه کتاب در همان سال در ۳۵۰ دفتر نشر به فروش رسیده است. فروش ناشرین (در سال ۲۰۰۲): ۲۰۷ میلیارد یورو بوده است. در زمینه روزنامه، سی درصد فرانسوی‌ها روزانه از میان ۱۰ عنوان روزنامه ملی و ۶۵ عنوان روزنامه محلی یک عنوان روزنامه را مطالعه می‌کنند. تیراژ سالانه روزنامه ۲۰۳ میلیارد نسخه است. از میان صد عنوان اول نشریات ادواری، شش عنوان تیراژی بالاتر از یک میلیون نسخه و هشت عنوان تیراژی بیش از پانصد هزار دارند. فرانسوی‌ها با ۱۳۵۴ نسخه برای هر هزار سکنه، اولین خوانندگان مجله در دنیا به شمار می‌آیند.

فرانسه دارای بیش از ۱۸۰ شبکه تلویزیونی می‌باشد. France ۲، France ۳، France ۵ و Arte (شبکه فرهنگی مشترک فرانسه-آلمان) دولتی هستند و به همراه ۲ شبکه خصوصی TF۱ و M۶ با آنتن عادی تلویزیون به صورت رایگان قابل دریافت می‌باشند. در برخی ساعات روز، شبکه Canal + نیز که در اصل شبکه ای غیر رایگان است، به صورت رایگان قابل مشاهده است. رایگان بودن این شبکه‌ها به معنای معافیت از پرداخت مالیات داشتن تلویزیون یا رایانه مجهز به گیرنده تلویزیون نیست و این مالیات که حدود ۱۲۰ یورو در سال است، به صورت سازمان یافته از خریداران و دارندگان تلویزیون مطالبه می‌شود. شبکه‌های بسیار دیگری نیز در فرانسه از طریق TNT، کابل، اینترنت و ماهواره قابل دریافت هستند. برخلاف انتظار، استفاده از آنتن‌های ماهواره در فرانسه فراگیر نیست و خصوصاً خانواده‌های دارای فرزند خردسال برنامه‌های آن را مفید نمی‌دانند. علاوه بر آن، در میان محققین و مدرسین، کم نیستند افرادی که حتی تلویزیون معمولی را هم کنار گذارده و سعی می‌کنند با مطالعه اطلاعات لازم را بدست آورند.

فرانسه به عنوان بنیانگذار سینما در سال ۱۸۹۵، در این بخش فعالیت بسیاری دارد. در سال ۲۰۰۳ تعداد ۲۱۲ فیلم تولید شده است (دومین رده جهانی در سرمایه‌گذاری صنعت سینمایی). ۵۸،۴٪ فرانسوی‌ها حداقل یک بار در سال و ۳۴،۶٪ آنها دست کم ماهی یک بار به سینما می‌روند. فرانسه با بیش از ۵۲۴۰ سالن سینما - که ۹۷ سالن آن به صورت مجتمع سینمایی است - در رده کشورهایی قرار دارد که از شبکه سینمایی انبوهی برخوردار هستند. در زمینه تئاتر حدود ۵۰،۰۰۰ نمایش در سال (تئاتر ملی، مرکز هنرهای نمایشی ملی، تالارهای ملی و خصوصی) ۸ میلیون تماشاگر دائمی را به خود جلب می‌کنند. در حاشیه تالارهای بزرگ پاریس، حومه‌های آن، شهرستان‌ها و فستیوال‌های مشهوری چون آوینیون، می‌توان شاهد گسترش بیش از هزار موسسه هنرهای نمایشی مستقل بود.

تعداد ۱۲۰۰ موزه بیش از ۷۰ میلیون بازدیدکننده را در سال به خود جلب می‌نماید. موزه لوور، کاخ ورسای و موزه اورسی به تنهایی نزدیک به ۱۵ میلیون نفر بازدیدکننده را در سال پذیرا می‌شود. بیشتر شهرستان‌ها نیز دارای یک یا دو موزه هستند. به علاوه، بیش از ۱۵۰۰ بنای تاریخی در اختیار بازدیدکنندگان قرار دارد و بالاخره حدود ۳۸۰۰۰ بنا به عنوان ابنیه تاریخی،

تحت حفاظت وزارت فرهنگ قرار دارد.

برای آگاهی بیشتر: www.enc.fr

مذهب

مسیحیت (کاتولیک و پروتستان)، اسلام و یهودیت ادیان اصلی در فرانسه هستند. تعداد مسلمانان فرانسه بیش از پنج میلیون نفر تخمین زده می‌شود ولی آمار رسمی در این مورد وجود ندارد. فدراسیون ملی مسلمانان فرانسه، CFCM، UOIF، FNMF و GMP از جمله انجمن‌های اسلامی هستند که در فرانسه فعالیت می‌کنند. در شهرهای بزرگ عموماً مساجد مسلمانان وجود دارد که از جمله آنها می‌توان به مسجد بزرگ پاریس^۱ و مسجد بزرگ لیون^۲ اشاره کرد.

فرانسوی‌ها با آداب اصلی مسلمانان و اعیاد ایشان معمولاً آشنایی دارند. برای مثال عید قربان را می‌شناسند و اکثراً با آیین روزه داری مسلمانان آشنا هستند. در رستورانهای دانشگاه یا محل کار نیز اگر آشپزها را آگاه کنید، غذاهای غیر ذبح حلال یا گوشت خوک را به آگاهی شما می‌رسانند. نماز جمعه نیز در مساجد فرانسه برگزار می‌گردد و خطبه‌ها به زبان عربی ایراد شده و گاهی ترجمه آن به زبان فرانسه قابل دسترس است. از نظر قانونی، رعایت کردن حجاب در مکان‌های عمومی، بیمارستان‌ها و دانشگاهها برای مراجعان ممنوع نیست، ولی کارمندان و کارگران دولت نمی‌توانند محجبه باشند و در بخش خصوصی نیز محدودیت‌هایی در این زمینه وجود دارد. همچنین تجربه نشان می‌دهد که داشتن حجاب گاه باعث واکنش‌های فراقانونی و به نوعی اعمال سلیقه شخصی می‌شود؛ همچون ایجاد مانع در تحصیل و یا حضور در آزمایشگاه محل تحصیل و کارآموزی.

با این وجود در عرصه روابط خصوصی افراد، بر خلاف آن چه که در نگاه اول ممکن است به نظر برسد، انجام فرایض دینی، رعایت کردن حجاب یا اجتناب از خوردن گوشت غیر حلال نه تنها مانع از پذیرش فرد از طرف فرانسویان نمی‌شود، بلکه در اکثر موارد عکس قضیه صادق است. فرانسوی‌ها در مواجهه با افراد ناشناس، در ابتدا زیاد به اصطلاح گرم نمی‌گیرند، ولی دورا دور رفتار و اخلاق فرد را زیر نظر دارند. به تدریج با شناخت بیشتر سطح برخورد و میزان صمیمیت را نسبت به شناختی که از فرد پیدا می‌کنند تنظیم می‌نمایند. به همین خاطر است که نسبت به افرادی که پایبند به قوانین و آموزه‌های جامعه خود نیستند، با احتیاط رفتار می‌کنند، چرا که چنین افرادی از نظر ایشان قوانین فرانسه را با سهولت بیشتری زیر پا می‌گذارند و این موضوع از

^۱ <http://mosquee-de-paris.net>

^۲ www.mosqueedelyon.org

نظر آنان خطرناک است. موضوع دیگر اعتماد به نفس و هویت فرد خارجی است که دایما مورد مذاقه فرانسوی ها است.

برای آگاهی از اوقات شرعی شهرهای فرانسه:

www.praytime.com

www.aviny.com

۳-۱) نظام آموزشی

• معرفی مقاطع تحصیلات دانشگاهی

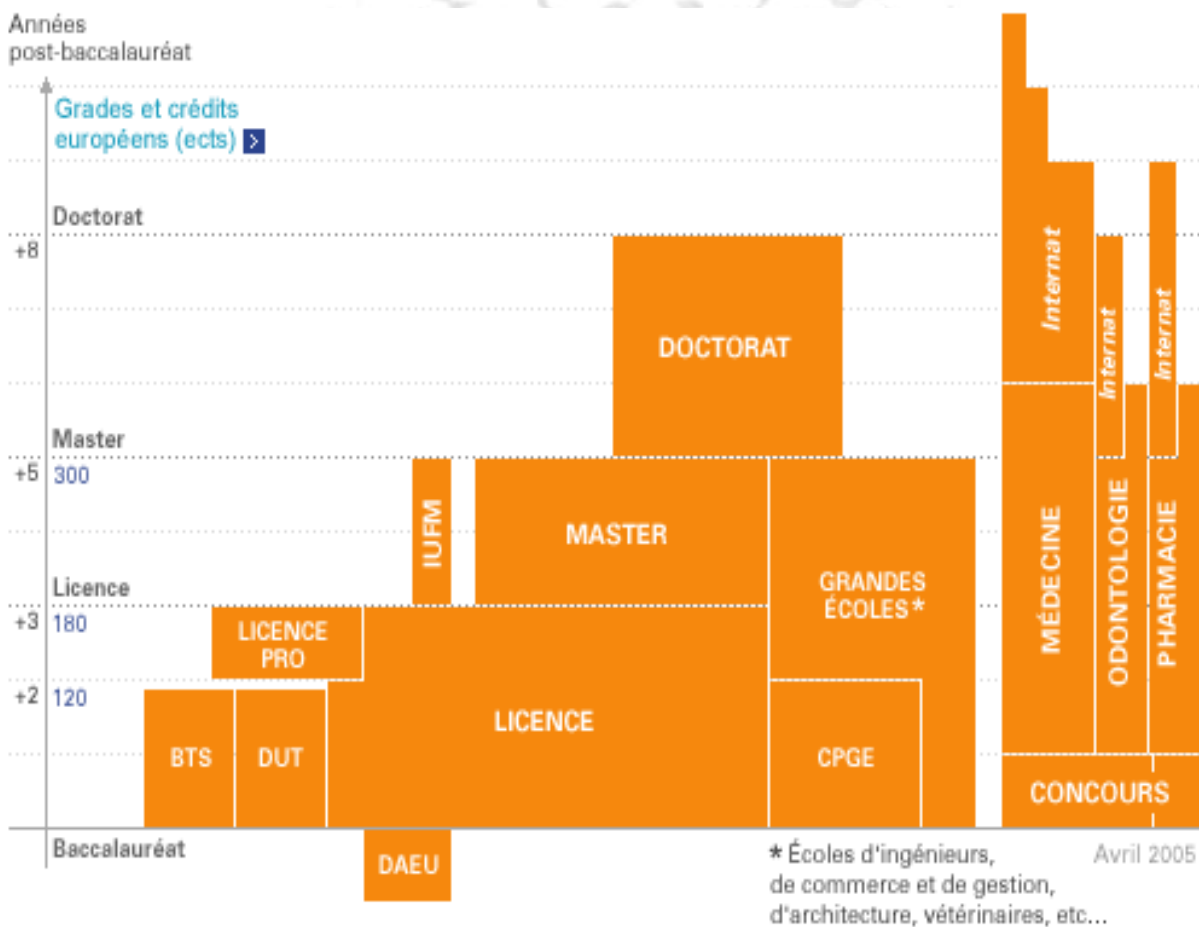
نظام آموزش عالی فرانسه دارای تنوع زیادی است که برحسب اهداف، ساختار و شرایط پذیرش تفاوت هایی با یکدیگر دارند. با این حال دو گروه عمده نظام آموزش عالی فرانسه عبارتند از: دانشگاهها و مدارس عالی. برای ورود به مدارس عالی تخصصی که شامل گراند اکول^۱ ها هم می شود، می بایست حدود دو سال در کلاسهای آماده سازی شرکت نمود و بعد از قبولی در کنکور ادامه تحصیل داد. این موسسات انتخابی عمل می کنند و نسبت به دانشگاهها تعداد بسیار کمتری دانشجوی می پذیرند. در مقابل، دانشگاهها موسسات عمومی هستند و برای ورود به آنها نیازی به شرکت در کنکور نیست و معمولا دانش آموز دارای دیپلم دبیرستان (Bac یا Baccalauréat) می تواند در هر رشته ای که بخواهد ادامه تحصیل دهد که البته لزوما به معنی اتمام موفقیت آمیز دوره و گرفتن مدرک نیست. با این وجود برای رشته های گروه پزشکی در پایان سال اول تحصیل در دانشگاه، کنکور بسیار پر رقابتی وجود دارد که دانشجویان را برای ادامه تحصیل گزینش می کند.

دانشگاهها دوره های نظری، فنی و کاربردی (حرفه ای) در تمامی زمینه های علوم را ارائه کرده و دانشجویان را برای داشتن توانایی انجام تحقیق و کار در زمینه های گوناگون آماده می سازند. دانشگاهها دهها دیپلم مختلف ملی ارائه می کنند و ملی هستند. هر دانش آموزی که دیپلم فرانسوی یا معادل خارجی آن را داشته باشد می تواند وارد دانشگاه شود. برخی مدارس عالی ملی و برخی دیگر خصوصی هستند. این مدارس در پذیرش دانشجویان انتخابی تر عمل می کنند و بسیار کمتر از دانشگاه ها دانشجوی می پذیرند.

^۱ Grandes Ecoles

• معرفی نظام ال. ام. د.

به منظور هماهنگ کردن دیپلم های دانشگاهی در اروپا ، وزارت آموزش فرانسه نظامی را سازماندهی کرده که ال. ام. د. نامیده می شود: ال. ام. د. معرف تعداد سالهای تحصیلی معتبر بعد از دیپلم دبیرستان است بطوریکه بعد از دیپلم دبیرستان، لیسانس (دیپلم + ۳ سال)، مستر (دیپلم + ۵ سال)، دکترا (دیپلم + ۸ سال) نامیده می شوند. دیپلم جدید لیسانس شامل بر شش نیمسال تحصیلی است و جایگزین دیپلم قدیمی DEUG شده است. بعد از لیسانس دانشجویان می توانند مستر تحقیقاتی یا مستر حرفه ای بگذرانند. مستر تحقیقاتی جایگزین یکسال د. ا. آ.^۱ قدیمی و مستر حرفه ای جایگزین د. ا. اس. اس.^۲ قدیمی شده است. بنابراین دیپلم جدید مستر در چهار نیمسال تحصیلی طی شده و ۵ سال تحصیل را بعد از دیپلم شامل می شود. دکترا در طی سه سال بعد از مستر انجام می شود و معادل دیپلم دبیرستان به اضافه ۸ سال تحصیلی است.

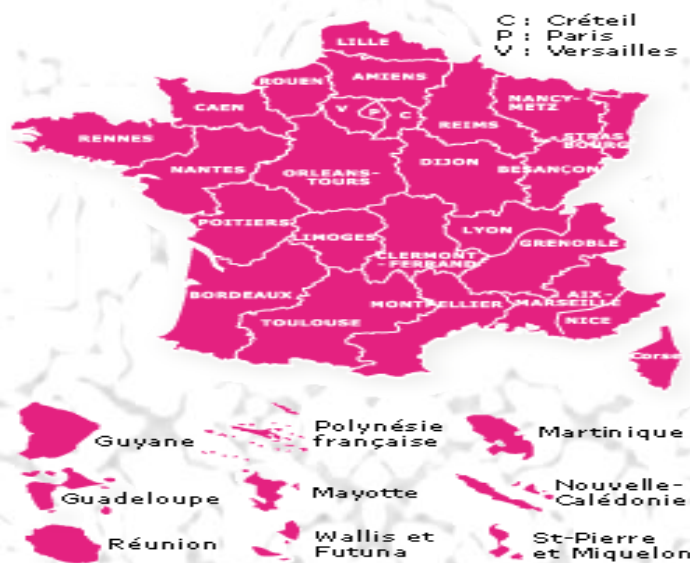

^۱ D.E.A

^۲ D.E.S.S.

• انتخاب رشته و گرایش تحصیلی

قبل از عزیمت به فرانسه باید رشته تحصیلی مورد نظر خود را انتخاب نموده و اطلاعات کافی در خصوص آن را به دست آورید. به علت وسعت رشته های دانشگاهی و توسعه روز افزون آنها، ارایه اطلاعات کامل در این مجموعه در حال حاضر امکان پذیر نیست و در این خصوص توصیه می شود در راستای هدف خود، اطلاعات مکفی را از دانشگاهی که می خواهید در آن تحصیل کنید بدست آورید. هر دانشگاه و مدرسه آموزش عالی دارای دفترچه راهنمایی است که در آن تشکیلات و دروس را به تفصیل توضیح داده است. این راهنما ها به زبان فرانسه و انگلیسی و گاهی اسپانیایی هستند.

رشته های گروه پزشکی :

ورود به رشته های پزشکی مشروط به قبولی در کنکور است. بعد از قبولی در سال اول انتخاب دانشجویان جهت تحصیل در رشته پزشکی، ادامه تحصیل در آن مدت ۸ الی ۱۰ سال طول می کشد. جهت تحصیل در رشته دندانپزشکی نیز بعد از قبولی در سال اول انتخاب دانشجویان، ادامه تحصیل در آن مدت ۵ یا ۷ سال طول می کشد. بعد از ۵ سال، دیپلم دندانپزشکی عمومی اعطا می شود و در صورت قبولی در کنکور انترنی، سه سال دوره تخصصی طی می شود. بطور مشابه داروسازی ۶ تا ۹ سال طول می کشد.

برای آگاهی بیشتر : www.sante.gouv.fr

• انواع کارشناسی ارشد یا مستر

دو نوع مستر وجود دارد که از نظر روند آموزشی کاملاً متمایز از همدیگر هستند: مستر عادی و مستر تخصصی.^۱ در نظام یکسان سازی دیپلم‌های اروپا (ال.ام.دی)، مستر دیپلمی است که ۵ سال تحصیل بعد از دیپلم دبیرستان را شامل می‌شود. مستر تحقیقاتی یا حرفه‌ای قبلاً بترتیب DEA و DESS گفته می‌شد. طول مدت تحصیل مستر دو سال است (M۱) که جانشین سطح قبلی maîtrise شده و سپس (M۲) و در دانشگاهها، مدارس مهندسی و ندرتا در مدارس بازرگانی سپری می‌شود. برای مثال مسترهای AgroParisTech عبارتند از:

- [un Master en Sciences et Technologies du Vivant, avec ۲۱ spécialités.](#)
- [un Master en Gestion et traitement des eaux, des sols et des déchets](#)
- [un Master en Conception, modélisation et optimisation des procédés](#)
- [un Master européen en Etudes agro-alimentaires](#)

مستر تخصصی (Mastère Spécialisé) عنوانی است که توسط گراند اکول‌ها داده می‌شود. جزو تحصیلات سیکل سوم (در ایران معادل تحصیلات تکمیلی) بحساب می‌آید و مستلزم پرداخت شهریه است. هدف از آن آموزش افرادی است که می‌خواهند مهارت‌های بیشتری را در سطح بالا توسعه دهند یا تخصص ویژه‌ای را کسب نمایند و جابگویی نیازهای خاص مشاغل شوند. طول مدت تحصیل ۵ سال پس از دیپلم دبیرستان است.

رشته‌های تحصیلی در دانشگاه‌های فرانسه بسیار زیاد است. در اینجا به ذکر برخی رشته‌های دانشگاهی اصلی دانشگاه پیر و ماری کوری [Université Pierre et Marie Curie](#) بسنده می‌شود:

- لیسانس علوم و فن آوری: شیمی [Chimie](#) ،
- انفورماتیک [Informatique](#) ،
- الکترونیک [Electronique](#) ،
- ریاضیات [Mathématiques](#) ،
- ریاضیات و انفورماتیک [Mathématiques et informatique](#) ،
- مکانیک [Mécanique](#) ،
- فیزیک [Physique](#) ،
- زمین‌شناسی [Sciences de la Terre](#) ،
- زیست‌شناسی [Sciences de la vie](#) ،
- علوم پایه و تجربی [Sciences fondamentales, naturelles et expérimentales](#)

^۱ Mastère Spécialisé

مستر علوم و فن آوری: مستر ۲ تخصصی: زیست‌شناسی و فیزیولوژی مقایسه‌ای و سازش با محیط [Biologie et physiologie comparées, adaptation au milieu](#)،
علوم اعصاب [Neurosciences](#)،
تغذیه [Nutrition](#)،
فیزیولوژی و فیزیوپاتولوژی [Physiologie et physiopathologie](#)،
علوم گیاهی [Sciences du végétal](#)

برای آگاهی بیشتر از دانشگاه‌های فرانسه به تفکیک شهرها:

www.education.gouv.fr

• مقررات آموزشی دوره دکتری (Le doctorat):

دانشجوی دکتری پس از مستر سه سال را سپری می‌کند و بعنوان نقطه پایانی تحصیلات عالی، معادل ۸ سال تحصیل بعد از دیپلم است. دکتری با و برای تحقیق و با هدف دستیابی به یافته‌های جدید و به عبارتی اختراع و اکتشاف است. پایان‌نامه دکتری که تز نامیده می‌شود نتیجه مطالعات عمیق دانشجوی دکتری است بطوریکه در آن زمینه صاحب‌تذکره یا نظریه‌پرداز و از آن نظریه خود دفاع نماید.

دانشجوی دکتری برای شروع و ادامه دوره دکتری باید در چارچوب یک اکول دکترال^۱ کار کند و در واقع وابسته به آن اکول دکترال خاص محسوب خواهد شد. اکول دکترال را به صورت تحت‌اللفظی می‌توان مدرسه دکتری ترجمه کرد ولی به لحاظ مفهومی می‌توان آن را معادل دانشکده در دانشگاه‌های ایرانی محسوب نمود. در واقع با توجه به گستردگی شاخه‌های دانش و تخصصی‌تر شدن بسیاری از رشته‌ها در ذیل یک رشته از دانش، دانشکده‌ها و یا گروه‌های مختلفی شکل گرفته‌اند و یا شکل می‌گیرند.

از آنجا که بیشتر دانشجویان برای ادامه تحصیل در مقطع دکتری به فرانسه می‌آیند و یا

^۱ école doctorale

چنانچه برای ادامه تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد نیز عازم این کشور باشند غالباً دورنمای تحصیل در مقطع دکتری را در ذهن دارند شاید بد نباشد کمی به تفصیل در خصوص دانشکده‌ها و گروه‌های تحقیقاتی دکتری در فرانسه سخن گفت و برای درک بهتر نیز مقایسه‌ای اجمالی با برخی دانشگاه‌های ایران داشت.

به صورت کلی شاید بتوان دو تفاوت کلی را میان مفهوم دانشکده در فارسی و اکول دکترال در فرانسه تشخیص داد. نخستین تفاوت این است که در اکول دکترال فقط دوره‌های دکتری و نیز کارشناسی ارشد برگزار می‌شود یعنی در واقع آنچه که در ایران تحصیلات تکمیلی نامیده می‌شود. از این حیث اکول دکترال از مفهوم دانشکده در فارسی متمایز می‌شود که دوره‌های کارشناسی را نیز تحت پوشش می‌گیرد و به عکس در برخی دانشگاه‌ها در عمل فاقد دوره‌های تحصیلات تکمیلی بویژه دکتری است.

تفاوت دوم آن است که با توجه به ماهیت تحقیقاتی دوره‌های دکتری، گاهی همکاری‌های تنگاتنگی میان دانشگاه‌های مختلف شکل می‌گیرد. بر همین اساس در برخی اکول‌های دکتری رشته‌ها یا گرایش‌هایی را می‌توان یافت که هر چند در عمل یک دانشگاه خاص متولی آنهاست ولی در عمل فعالیت آنها آمیزه‌ای از همکاری‌های تنگاتنگ چندین دانشگاه است. در این زمینه برای نمونه می‌توان به دوره کارشناسی ارشد حقوق کیفری و سیاست جنایی در اروپا^۱ اشاره کرد. این دوره کارشناسی ارشد که تازه تاسیس است زیر نظر اکول دکترال حقوق تطبیقی^۲ دانشگاه پاریس یک برگزار می‌گردد. با این حال در صفحه وبگاه معرفی دوره مزبور^۳ می‌توان مشاهده نمود که دوره مزبور با همکاری دانشگاه‌های پاریس ۱۰، پاریس ۱۱، دانشگاه لوآن لنوو (در بلژیک) و دانشگاه فرار (در ایتالیا) برگزار می‌شود.

در بیشتر رشته‌های علمی چنین دوره‌های مشترکی را می‌توان شاهد بود و بر همین اساس گاه در خصوص برخی اکول‌های دکتری می‌توان مشاهده کرد که اکول دکتری مزبور واجد وبگاه مستقلی برای خود است که به صورت کامل از وبگاه دانشگاه متمایز می‌گردد. شاید برای درک بهتر این موضوع اشاره به دو مفهوم UMR و UFR در دانشگاه‌های فرانسه نیز خالی از حسن نباشد.

برای مثال در خصوص دوره کارشناسی ارشد حقوق کیفری و سیاست جنایی در اروپا می‌توان مشاهده کرد که دوره مزبور در چارچوب UFR^۴ برگزار می‌شود که ناظر بر مطالعات بین‌المللی و اروپائی^۵ است. UFR که مخفف واحد بازآموزی و پژوهش^۵ است نوعی ساختار پژوهشی

^۱ Master recherche Droit pénal et politique criminelle en Europe

^۲ Ecole doctorale de Droit comparé

^۳ <http://www.univ-paris1.fr/index.php?id=220896>

^۴ Etudes Internationales et Européennes

^۵ Unité de formation et de recherche

در یک دانشگاه است که دانشکده‌ها و یا آزمایشگاه‌های تحقیقاتی مختلف را به یکدیگر پیوند می‌دهد و به نوعی امکان پرداختن بهتر به پژوهش‌های میان‌رشته‌ای را فراهم می‌سازد. در واقع یک UFR مجموعه‌ای از استادان و پژوهشگران را حول یک موضوع یا هدف کلان علمی گرد هم می‌آورد.

علاوه بر UFR ها UMR ها نیز که مخفف واحد مختلط پژوهشی^۱ هستند واحدهایی محسوب می‌شوند که بر اساس قرارداد همکاری میان یک یا چند آزمایشگاه پژوهشی در یک دانشگاه از یکسو و مرکز ملی پژوهش‌های علمی فرانسه^۲ از سوی دیگر تشکیل می‌شوند و بستر مناسبی را برای همکاری‌های میان‌سازمانی و نیز میان‌رشته‌ای فراهم می‌سازند. برای نمونه در پی‌گذار در وبگاه اکول دکتراال حقوق تطبیقی دانشگاه پاریس ۱ می‌توان به UMR حقوق تطبیقی پاریس رسید که در همان بالای وبگاه آن^۳، لوگوی مرکز ملی پژوهش‌های علمی فرانسه در کنار لوگوی دانشگاه پاریس ۱ خودنمایی می‌کند که نشان‌دهنده همکاری این دو نهاد پژوهشی با یکدیگر در قالب این UMR است. در ایران نیز تشکیل کرسی حقوق بشر در دانشگاه شهید بهشتی^۴ را به نوعی می‌توان نمونه‌ای از این گونه‌هسته‌های پژوهشی میان‌رشته‌ای و میان‌سازمانی به حساب آورد.

در اینجا شاید بد نباشد برای درکی بهتر از موضوع، نگاهی گذرا به ساختار کلی یکی دو رشته اساسی و قدیمی در یکی دو دانشگاه ایرانی و بعد در یکی دو دانشگاه اصلی فرانسه انداخته شود تا مشخص گردد که علیرغم کلیات مشترکی که بی‌گمان وجود دارد تفاوت‌هایی در ساختار و پیکربندی نظام آموزشی یک رشته حتی در بین دانشگاه‌های یک کشور ممکن است وجود داشته باشد.

ابتدا رشته حقوق را در نظر بگیریم که با توجه به پیوندهای زیاد میان بخشی از مبانی نظری و نیز ساختارهای نظام حقوقی ایران و فرانسه، یکی از رشته‌های مطلوب دانشجویان ایرانی برای ادامه تحصیل در دوره دکتری در کشور فرانسه است.

دانشگاه تهران به عنوان دانشگاه مادر در ایران در حوزه علوم انسانی دارای پنج دانشکده است که دانشکده حقوق و علوم سیاسی یکی از آنهاست.^۵ این دانشکده دارای چهار گروه تخصصی جزا و جرم‌شناسی، حقوق عمومی، حقوق خصوصی و اسلامی و علوم سیاسی است. گروه علوم سیاسی نیز خود دارای سه گروه علوم سیاسی، روابط بین‌الملل و مطالعات منطقه‌ای است. در عین حال

^۱ Unité mixte de recherche

^۲ Centre national de la recherche scientifique (CNRS)

^۳ <http://www.univ-paris1.fr/centres-de-recherche/umr/c/>

^۴ <http://chpd.sbu.ac.ir/>

^۵ چهار دانشکده دیگر عبارتند از دانشکده زبان‌ها و ادبیات خارجی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشکده الهیات و معارف اسلامی و دانشکده مطالعات جهان.

گروه حقوق عمومی نیز دارای چهار گرایش متفاوت حقوق عمومی، حقوق بین الملل، حقوق بشر و حقوق انرژی است. همچنین دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران برخی موسسات و مراکز تحقیقاتی را در خدمت و تحت اختیار خود دارد که شامل موسسه حقوق تطبیقی، موسسه مطالعات حقوق عمومی، موسسه تحقیقات علوم جزایی و جرم‌شناسی، مرکز مطالعات حقوق بشر، مرکز مطالعات عالی بین المللی و گروه پژوهشی مطالعات اوراسیای مرکزی می گردد.

با مراجعه به وبگاه دانشگاه شهید بهشتی می توان مشاهده کرد که دانشکده حقوق از دانشکده علوم سیاسی جدا شده است و دارای هفت گروه حقوق اسلامی، حقوق اقتصادی، حقوق بشر، حقوق جزا و جرم‌شناسی، حقوق خصوصی، حقوق عمومی و بین الملل و حقوق مالکیت فکری می باشد. در دانشگاه تربیت مدرس نیز حقوق در کنار باستان شناسی، تاریخ، تربیت بدنی، جامعه شناسی، جغرافیا، دروس مدرسی، روابط بین الملل، روانشناسی، زبان انگلیسی، زبان روسی، زبان فرانسه، زبان و ادبیات عربی، زبان و ادبیات فارسی، زبانشناسی همگانی، سنجش از دور، علوم تربیتی، علوم سیاسی، علوم قرآن و حدیث، فلسفه و حکمت و مطالعات زنان تنها یکی از گروه های بیست و یک گانه زیرمجموعه دانشکده علوم انسانی این دانشگاه است.

بدیهی است این تفاوت ها ناظر بر سامان شکلی آموزش و پژوهش حقوق در هر دانشگاه است ولی رویه کلی پذیرش - به طور خاص در مقطع دکتری - به این صورت است که هرساله یا هر چند سال یکبار آزمون دکتری هر دانشگاه به صورت کتبی برگزار می شود و تعدادی از قبول شدگان آزمون کتبی برای مصاحبه علمی دعوت می شوند و در نهایت اسامی پذیرفته شدگان نهایی اعلام می گردد. با این حال طبیعی است که روند گزینش دانشجویان در چارچوب گروه های آموزشی دایر و فعال صورت می گیرد. همین موضوع در خصوص دانشگاه های فرانسه نیز صادق است. روند گزینش و سپس ادامه آموزش و پژوهش دانشجو در چارچوب اکول دکترال های موجود صورت خواهد پذیرفت. اما تفاوت ظریف و در عین حال مهمی که بین نحوه پذیرش دانشجوی دکتری در ایران و فرانسه وجود دارد این است که ابتدا یک استاد که به سابقه تحصیلی و پژوهشی یک دانشجو اعتبار قائل شده و به همکاری با او در قالب استاد راهنمای رساله دکتری علاقمند می شود مراتب آمادگی خود را برای پذیرفتن دانشجوی مزبور به عنوان دانشجوی دکتری تحت راهنمایی خود به اکول دکترال مربوطه اعلام می نماید. پس از موافقت اکول دکترال دانشجو برای ثبت نام اداری به بخش آموزش دانشگاه معرفی می گردد. حال ممکن است در مواردی با توجه به پرونده دانشجو و مهم تر از آن اعتبار علمی استاد راهنما، اکول دکترال موافقت خود را به راحتی اعلام نماید و یا این که موافقت خود را منوط به مصاحبه علمی با دانشجو و ... نماید. در مواردی هم ممکن است دانشجو علیرغم کسب موافقت یک استاد برای راهنمایی رساله خود در کسب نظر مساعد اکول دکترال بازماند.

در هر حال چنانچه دانشجو موفق به ثبت نام در دوره دکتری شد کارهای مطالعاتی خود را

تحت راهنمایی استاد مزبور و در چارچوب گروه های پژوهشی موجود ادامه خواهد داد که سامان شکلی این امر می تواند از دانشگاهی به دانشگاه دیگر متفاوت باشد. برای مثال دانشجویی که علاقمند به ادامه تحصیل در رشته حقوق در دانشگاه پاریس یک باشد با مراجعه به وبگاه دانشگاه مزبور درخواهد یافت که اکول دکتراال های آن ذیل سه عنوان کلی علوم انسانی^۱، علوم اقتصاد، مدیریت و ریاضی^۲ و علوم حقوقی و سیاسی^۳ سامان داده شده اند. تحت عنوان علوم حقوقی و سیاسی نیز پنج اکول دکتری وجود دارند که عبارتند از: علوم سیاسی، حقوق عمومی و مالی، حقوق خصوصی، حقوق تطبیقی و حقوق بین الملل و اروپائی. در حقیقت چنانچه اکول دکتراال علوم سیاسی را کنار بگذاریم دانشجوی متقاضی باید با توجه به سوابق تحصیلی و پژوهشی خود در یکی از چهار اکول دکتراال یادشده تحصیل خود را پیگیری نماید. در این خصوص اشاره به این نکته بد نیست که برای مثال اکول دکتراال حقوق تطبیقی پذیرای دانشجویانی است که به دنبال رویکردی تطبیقی در رساله خود باشند. لذا همزمان یک دانشجوی حقوق جزا و یا یک دانشجوی حقوق خصوصی ممکن است در این اکول پذیرش شوند ولی موضوع مورد تحقیق آنها بسیار متفاوت و در واقع در دو گرایش حقوقی متفاوت باشد.

حال اگر دانشجویی علاقمند به ادامه تحصیل در دانشگاه پاریس ده یا نانترا باشد با مراجعه به وبگاه آن درخواهد یافت که در این دانشگاه شش اکول دکتراال وجود دارد که عبارتند از:

- Connaissance, langage, modélisation
- Economie, organisations, société
- Lettres, langues, spectacles
- Milieux, cultures et société du passé et du présent
- Sciences juridiques et politiques
- Sciences du sport, de la motricité et du mouvement humain

بدیهی است که انتخاب منطقی وی باید اکول دکتراال علوم حقوقی و سیاسی باشد. با این حال با مروری بر وبگاه اکول دکتراال مزبور می توان مشاهده کرد که چندین گروه پژوهشی به این اکول دکتراال وابسته هستند^۴ و دانشجوی متقاضی باید از ابتدا با مراجعه به این گروه ها اساتید مرتبط با حوزه کاری خود و در نتیجه علاقمند احتمالی به همکاری با خود را انتخاب نماید. گروه های پژوهشی مزبور عبارتند از:

^۱ Sciences Humaines

^۲ Sciences Economiques, de Gestion et Mathématique

^۳ Sciences Juridiques, Sciences Politiques

^۴ http://www.u-paris10.fr/6291030/0/fiche___pagelibre/&RH=edsjap&RF=edsjap_cdr

Equipes rattachées à l'école doctorale de sciences juridiques et politiques:

- [Centre d'études juridiques européennes et comparées \(CEJEC\)](#)
- [Centre de droit international \(CEDIN\)](#)
- [Centre de droit pénal et de criminologie \(CDPC\)](#)
- [Centre de recherche et d'études sur les droits fondamentaux \(CREDOF\)](#)
- [Centre de recherche sur le droit public \(CRDP\)](#)
- [Centre de théorie et analyse du droit](#)
- [Centre Droit et Cultures](#)
- [Centre du droit civil des affaires et du contentieux économique \(CEDCACE\)](#)
- [Genèse des Etats et des droits de l'Europe et de l'Orient méditerranéen \(GEDEOM\)](#)
- [Groupe d'analyse politique \(GAP\)](#)
- [Institut de recherche sur l'entreprise et les relations professionnelles \(IRERP\)](#)
- [Institut des Sciences sociales du Politique \(ISP\)](#)

در خصوص سایر رشته‌ها نیز کم و بیش همینگونه است. در واقع به صورت کلی می‌توان گفت که اکول دکترال‌ها نهادهای دانشگاهی متولی برگزاری دوره‌های دکتری و نیز کارشناسی ارشد پیش‌نیاز آنها هستند که در عرصه ملی، اروپایی و بین‌المللی اقدام به پذیرش دانشجو می‌نمایند. دولت نیز توسط آژانس ارزیابی پژوهش و آموزش عالی (A.E.R.E.S.) بر کیفیت و توانایی این موسسات نظارت دارد. هر رشته‌ای که در دوره دکتری به تصویب رسیده باشد بعنوان یک تجربه حرفه‌ای پژوهش مد نظر قرار می‌گیرد.

شهریه تحصیلی دانشگاهی

نکته مهمی که در خصوص آموزش عالی کشور فرانسه باید به آن توجه داشت این است که آموزش عالی دولتی در فرانسه تقریباً رایگان است.^۱ با این حال بیشتر اکول‌های دکتری بویژه در رشته‌های فنی و تجربی که مستلزم حضور در آزمایشگاه است پذیرش دانشجو را منوط به داشتن بورس تحصیلی یا ارائه گواهی مالی مبنی بر توانایی تامین ماهیانه ۱۰۰۰ یورو می‌نمایند. فلسفه این امر آن است که در فرانسه دوره دکتری نوعی اشتغال تمام وقت محسوب می‌شود و لذا دانشجو عملاً امکان کمی برای کار دارد که طبیعی است باید کار شبانه یا روزهای تعطیل پایان هفته باشد.

البته رویه دیگر این سختگیری هم آن است که خود دانشگاه‌ها در قالب کمک هزینه

^۱ برای ثبت نام در دوره دکتری هر سال حدود ۳۵۰ یورو باید پرداخت گردد. این در حالی است که طبق برخی آمارها هزینه سرانه دانشجو حدود ۷۰۰۰ یورو در سال است.

تحقیقاتی^۱ نسبت به تامین مالی زندگی برخی دانشجویان دکتری ممتاز اقدام می کنند. در این چارچوب پس از دیپلم مستر فرانسوی یا دیپلم معادل آن و بر اساس معیارهای علمی، تعدادی از دانشجویان دکتری می توانند کمک هزینه تحقیقاتی به مدت یک دوره سه ساله دریافت کنند که باعث می شود دانشجوی دکتری بصورت کامل وقت خود را مصروف کارهای پژوهشی و آماده سازی تز کند. دوازده هزار دانشجوی ماهانه ۱۶۵۰ یورو (پیش از کسر مالیات) از این بابت دریافت می کنند. دانشجویی که متقاضی این کمک هزینه باشد بایستی در هنگام تحصیل کارشناسی ارشد، باید درخواست خود را به اکول دکترال ارائه نماید.

مدت زمان دوره دکترا به صورت اسمی ۳۶ ماه است ولی با موافقت استاد راهنما و ارایه دلیل می توان نسبت به تمدید سنوات اقدام نمود. در رشته های علوم انسانی این دوره معمولاً بین ۴ تا ۶ سال طول می کشد.

در برخی موسسات آموزشی لازم است که دانشجو اقدام به انتخاب گروهی از متخصصین بکند که اصطلاحاً کمیته رساله نامیده می شود. چنانچه دانشجو در طول دوران آماده سازی رساله با مشکل علمی برخورد کرد از این کمیته کمک می گیرد.

انتخاب هیات ژوری: استاد راهنما ضمن مشورت با دانشجو اقدام به انتخاب هیات ژوری می کند که شامل ۳ تا ۸ نفر می شوند که استاد راهنما هم جزو آن است. حداقل دو نفر از ژوری را مخبرین (گزارشگر) تشکیل می دهند که بایستی از افراد خارج از اکوپ پذیرنده دانشجوی دکترا یا دانشگاه مربوطه انتخاب شوند. نحوه انتخاب مخبر بدین صورت است که ابتدا استاد راهنما سه نفر را به رئیس اکول دکترال پیشنهاد می کند که وی از بین آنها دو نفر را انتخاب می کند. در هنگام تقاضای اجازه دفاعیه، کاندیدا پیش نویس نهایی رساله را به مخبرین می فرستد. در فاصله زمانی ۴ هفته، مخبرین گزارش خود را کتبا به دبیرخانه دانشگاه ارسال می نمایند. دبیرخانه کپی گزارش را به استاد راهنما و کاندیدا می فرستد. بعد از صدور اجازه دفاعیه از طرف دانشگاه، آگهی آن بصورت الکترونیکی منتشر می شود که شامل عنوان، خلاصه تز، تاریخ و زمان دفاعیه است. جلسه دفاعیه بصورت عمومی برگزار شده و ژوری گزارشی از آنرا تهیه می نماید. هیات ژوری یک نفر را از بین خود بعنوان رئیس جلسه انتخاب مینماید. استاد راهنما نمی تواند رئیس یا مخبر باشد.

پیش دفاعیه: امکان دارد که دانشجو حدود یکسال مانده به دفاعیه، گزارشی از کارهای انجام شده را به کمیته تز ارایه نماید تا از درستی راه و روش تحقیق و نتایج بدست آمده اطمینان

^۱ Les allocations de recherche

حاصل کند و در مورد ادامه کار مشورت نماید.

شرایط لازم جهت اجازه‌ی دفاع از تز

برای دفاع از پایان نامه دکترای لازم است که کاندیدا شرایطی را حائز شده باشد که این شرایط برحسب دانشگاهها و مؤسسات آموزشی، متفاوت است. مثلا کاندیدا (دانشجوی دکترا) بایستی تعداد مشخصی ساعات را در دوره‌های آموزشی که از طرف اکول دکتراال‌های مختلف برگزار می‌گردد شرکت کرده باشد. بعد از حایز شدن شرایط دفاع از پایان نامه، کاندیدا از دانشگاهی که در آن ثبت نام کرده تقاضای اجازه‌ی دفاع را می‌نماید. در جلسه دفاع حدود ۴۵ دقیقه وقت برای ارائه تزد نظر گرفته می‌شود و پس از سوال و جواب اعضای هیات ژوری با دانشجو، اعضای ژوری پشت درهای بسته وارد شور می‌شوند و بعد از شور، پذیرش یا عدم پذیرش رساله و در صورت پذیرش درجه اعطا شده به رساله را اعلام می‌نمایند.

ارزشیابی مدارک دانشگاهی

تأیید و ارزشیابی مدارک تحصیلات عالی و مدارج علمی کشورهای خارجی

فرانسه سیستمی عملی برای ارزشیابی سطح مدارک فرانسوی و خارجی ندارد بلکه هر موسسه ای خود در مورد شرایط پذیرش تصمیم می‌گیرد. اگر دانشجوی ایرانی متقاضی ادامه تحصیل در یک رشته سوابق تحصیلی متناسب با رشته مورد نظر خود برای تحصیل داشته باشد، معمولا توسط موسسه پذیرنده قبول می‌شود.

خوشبختانه دانشجویانی که از یکی از دانشگاههای ایران اعم از دانشگاههای دولتی، پیام نور یا آزاد فارغ التحصیل شده باشند، مشکلی از نظر تایید مدرک ندارند. بطور کلی ترجمه رسمی مدرک اخذ شده در ایران و ریز نمرات برای دانشگاههای فرانسه قابل قبول است و بسیاری مواردی که دانشجویان با مدرک کارشناسی ایران در مقاطع بالاتر شروع به تحصیل در فرانسه کرده اند. در اینجا لازم به ذکر است که صرف داشتن مدرک از دانشگاه ایران جهت پیدا کردن و اخذ پذیرش از دانشگاههای فرانسه کافی نیست و در مقاطع مختلف تحصیلات تکمیلی، دانشجو بایستی علاوه بر مدرک مقطع قبلی، شرایط دیگری که دانشگاه اعلام می‌دارد نیز داشته باشد. در مورد این موضوع در بخش اخذ پذیرش بیشتر خواهیم گفت.

معرفی برخی قطب‌های دانشگاهی و مراکز آموزش عالی در فرانسه

پاریس

از نظر تاریخی دانشگاه پاریس در اواخر سده دوازدهم یعنی ۱۵ ژانویه ۱۲۰۰ به فرمان فیلیپ آگوست تاسیس شده است که اولین دانشگاه فرانسه بوده که در چهار رشته پزشکی، حقوق، علوم و هنر فعالیت داشته است. مدارس و دانشگاه‌های ایل-دو-فرانس را می‌توان بدین صورت فهرست بندی کرد (برخی موسسات در هر دو طبقه قرار می‌گیرند):

- زبان، ادبیات و علوم انسانی: ULM، مدرسه مطالعات عالی، مدرسه مطالعات عالی علوم اجتماعی، INALCO، پاریس ۱، پاریس ۲، پاریس ۳، پاریس ۴، پاریس ۷، پاریس ۸، پاریس ۱۳، دانشگاه سرژ-پونتواز.
- علوم: ULM، مدرسه پلی تکنیک، پاریس ۶، پاریس ۷، پاریس ۱۱، دانشگاه سرژ-پونتواز.

اگر بخواهیم با تفصیل بیشتری بیان کنیم دانشگاه‌های پاریس ۱، پاریس ۲، پاریس ۱۰ و دانشگاه سرژ-پونتواز در رشته حقوق، دانشگاه پیر و ماری کوری در رشته‌های پزشکی و فیزیک، مدرسه اقتصاد پاریس، مدرسه پلی تکنیک، دانشگاه سرژ-پونتواز در رشته اقتصاد، HEC، ESSEC، ESCP، INSEAD در مدیریت بازرگانی، انستیتو ملی کشاورزی پاریس-گرینیون در رشته کشاورزی شاخص هستند.

لیون

دومین شهر دانشگاهی فرانسه بعد از پاریس است و حدود ۱۲۴ هزار دانشجو دارد. لیون دارای سه دانشگاه اصلی است که عبارتند از دانشگاه لیون که گاه دانشگاه لیون یک نامیده می‌شود. این دانشگاه دارای ۱۶ اکول دکتری است که در چارچوب پنج محور علمی بیولوژی و پزشکی، شیمی و مواد، ریاضی، فیزیک و فناوری اطلاعات، علوم مهندسی و علوم انسانی و اجتماعی فعالیت می‌نمایند.

دانشگاه لیون ۲ که عضو دانشگاه لیون محسوب می‌شود دارای هفت اکول دکترال است که عبارتند از:

- ED ۴۸۳ ScSo (Histoire, géographie, aménagement, urbanisme, archéologie, sciences politiques, sociologie, anthropologie)
- ED ۴۸۴ ۳LA (Lettres, langues, linguistique et arts)
- ED ۴۸۵ EPIC (Education - Psychologie - Information et Communication)

- ED ۵۱۲ INFOMATHS (Informatique et Mathématique de Lyon)
- ED ۴۷۶ NSCo (Neurosciences et Cognition)
- ED ۴۸۶ SEG (Sciences Economiques et Gestion)
- ED ۴۹۲ Droit

دانشگاه لیون ۳ یا دانشگاه ژان مولن نیز دارای شش اکول دکترال زیر است:

- Ecole Doctorale Droit
- Ecole Doctorale E.P.I.C. (Education, Psychologie, Information et Communication)
- Ecole Doctorale LLLA (Lettres, Langues, Linguistique et Arts)
- Ecole Doctorale Philosophie
- ED Sc. Eco et de Gestion
- ED Sciences Sociales

تولوز

دانشگاه تولوز، دانشگاهی قدیمی است که در شهر تولوز قرار دارد و با ۹۷ هزار دانشجو، پس از دانشگاه لیون، دومین دانشگاه بزرگ شهرستانی است.

ورودی دانشگاه تولوز ۲، لو میرای

تولوز دارای سه قطب دانشگاهی است:

- دانشگاه تولوز ۱ که در زمینه های علوم اجتماعی، حقوق، اقتصاد و مدیریت متمرکز است. انستیتو مطالعات سیاسی به این دانشگاه وابسته است.

- دانشگاه تولوز ۲، لو میرایکه در زمینه علوم انسانی، هنر و ادبیات شاخص است.
- دانشگاه پل سابتیه یا تولوز ۳ که در زمینه پزشکی، داروسازی، جراحی دندانپزشکی و علوم پایه از دانشگاه‌های مطرح فرانسه است و بزرگترین دانشگاه تولوز با بیش از ۲۸ هزار دانشجو است.

انستیتو ملی پلی تکنیک تولوز INPT، مدرسه عالی الکترونیک، الکتروتکنیک، انفورماتیک، هیدرولیک و ارتباطات ENSEEIHT، مدرسه ملی مهندسی شیمی و تکنولوژی ENSIACET، و مدرسه ملی عالی کشاورزی تولوز ENSAT و انستیتو ملی علوم کاربردی تولوز سایر موسسات آموزش عالی تولوز بشمار می آیند.

مونپلیه

بعد از پاریس، لیون، تولوز، لیل، مارسی و بوردو، مونپلیه هفتمین قطب دانشگاهی فرانسه است. تعداد دانشجویان آن ۶۰ هزار نفر تخمین زده می شوند که در سه دانشگاه و مدرسه عالی (مدرسه عالی بازرگانی، مدرسه ملی معماری، مدرسه ملی کشاورزی Agro Montpellier، و ...) حضور دارند. نقطه بارز آموزش عالی مونپلیه، جمعیت دانشجویی نسبت به کل جمعیت یعنی ۳۰ درصد است. ۱۷ درصد دانشجویان مونپلیه را خارجی ها تشکیل می دهند که قسمت عمده آنها از کشورهای خارج از اتحادیه اروپا هستند و ۴۷ درصد دانشجویان خارجی را افریقاییها تشکیل می دهند (۵)

گرونوبل

آکادمی گرونوبل به همراه لیون، یکی از دو آکادمی ناحیه رون آلپ است و یکی از مراکز بزرگ آموزش عالی فرانسه با بیش از ۶۰ هزار نفر دانشجو است (۳). سه دانشگاه بزرگ و چندین مدرسه عالی دارد که عبارتند از:

دانشگاه ژوزف فوریه (علوم، تکنولوژی، جغرافیا، پزشکی و داروسازی) - گرونوبل یک، دانشگاه پیر - مند فرانس (علوم اجتماعی و انسانی) - گرونوبل دو، دانشگاه استندآل (زبان، ادبیات، ارتباطات) - گرونوبل سه، انستیتو پلی تکنیک گرونوبل، مدرسه عالی انفورماتیک، گرونوبل همچنین دو مدرسه بازرگانی دارد: مدرسه خصوصی وسفورد و مدرسه مدیریت گرونوبل

چندین دبیرستان نیز وجود دارند که دوره های آمادگی جهت ورود به مدارس عالی (گراندد اکول) ها را ارائه می کنند که از جمله دبیرستان شامپیون است.

شهرک دانشگاهی انترناسیونال در محله یورویل

شهرک دانشگاهی انترناسیونال در محله یورویل دارای یک دانشکده و یک دبیرستان عمومی است. فرزندان محققین و کارکنان خارجی در این مکان می‌توانند تحصیلات خود را ادامه دهند و مدرک معادل دیپلم به زبان انگلیسی، آلمانی، اسپانیایی، ایتالیایی، عربی یا پرتغالی بگیرند.

تحقیقات و تکنولوژی: تحقیقات علمی جایگاه ویژه‌ای در جامعه گرونوبل دارد. چندین سازمان تحقیقات ملی (CEA, CNRS, CEMAGREF, CEN, CRSSA, INRA, INRIA, INSERM, I'EMBL, I'ESRF, I'ILL,)، ۴ مرکز تحقیقات بین‌المللی (IRAM) و سه مرکز تکنیک صنعتی (CETIM, CSTB, CTP) از جمله آنها هستند. تجارب گرونوبل در حیطه تکنولوژی برتر اصولاً شامل بر سه زمینه است:

- قطب نوامریک و نرم افزار که شامل میکرو و نانو تکنولوژی، انفورماتیک و الکترونیک می‌شود: لابراتوارهای تحقیقاتی زیادی (CEA-Léti, INRIA) وجود دارد که در خصوص نانو تکنولوژی کار می‌کنند.
- قطب بیوتکنولوژی: در زمینه بیوتکنولوژی و بیوانفورماتیک، گرونوبل بعنوان قطب برجسته چندین رشته شناخته شده است که در رابطه با شیمی و بیولوژی، مهندسی بهداشت، عصب شناسی و سرطان شناسی است. همچنین این شهر بخاطر تجارب ارزنده در زمینه بیوپوس ها شهرت دارد.
- قطب تکنولوژی های جدید انرژی: گرونوبل امروزه جایگاه مهمی در توسعه و آزمایشات فتوولتائیک و توسعه پایدار دارد.

تولون

از مراکز آموزش عالی تولون می‌توان به انستیتو عالی الکترونیک، انستیتو علوم مهندسی تولون، سومکا تولون و دانشگاه تولون اشاره کرد.

استراسبورگ

شهر استراسبورگ به لحاظ نسبت دانشجویان از شهرهای مهم دانشگاهی است و تعداد زیادی دانشجوی خارجی دارد بطوریکه از هر پنج نفر یک نفر ملیت فرانسوی دارد و یک سوم آنها از آفریقا می‌آیند. ۹۶ درصد دانشجویان در استراسبورگ و مولهاوس ساکنند.

دانشگاههای استراسبورگ: سه دانشگاه استراسبورگ همراه با دانشگاههای مولهاوس، بل، فرایبورگ و کارلسرو، کنفدراسیون اروپایی دانشگاههای EUCOR را تشکیل می‌دهند. دانشگاه لویی پاستور (ULP) مجموعه‌ای از رشته‌های علمی از پزشکی گرفته تا علوم اقتصادی و فیزیک و شیمی را در بر می‌گیرد. دانشگاه مارک بلوش (UMB) یا استراسبورگ ۲ که قبلاً دانشگاه علوم انسانی استراسبورگ نامیده می‌شد (USHS) اساساً رشته‌های مربوط به علوم انسانی و اجتماعی را در بر می‌گیرد. دانشگاه روبرت شومن (URS) یا استراسبورگ ۳ در زمینه علوم سیاسی، حقوق و مدیریت فعالیت می‌کند. از اول ژانویه ۲۰۰۹، این سه دانشگاه یکی شده و دانشگاه اروپایی استراسبورگ را تشکیل خواهند داد.

دانشکده حقوق

انستیتو اروپایی مطالعات عالی بازرگانی (IECS) و انستیتو عالی اروپایی مدیریت (ISEG) در زمینه اقتصاد و بازرگانی خدمات آموزشی ارائه می‌دهند. از اکول‌های مهندسی می‌توان موارد زیر را نام برد:

اکول علوم زمین‌شناسی (EOST)، اکول اروپایی شیمی، پلیمر و مواد (ECPM)، اکول ملی مدیریت آب و محیط استراسبورگ (ENGEES)، مدرسه عالی ملی فیزیک استراسبورگ (ENSPS)، مدرسه انفورماتیک و فن‌آوریهای جدید (EPITECH)، مدرسه عالی بیوتکنولوژی استراسبورگ (ESBS)، مدرسه عالی انفورماتیک (ESI)، انستیتو ملی علوم کاربردی استراسبورگ (INSA).

منظره بناهای ENA و موزه هنرهای مدرن استراسبورگ در محله پتی فرانس

مدرسه عالی هنرهای دکور استراسبورگ (ESAD)، انستیتو عالی هنرهای کاربردی (LISAA)، مدرسه عالی ملی معماری استراسبورگ (ENSAS) و مدرسه عالی هنر دراماتیک در زمینه رشته های هنر فعالیت می کنند.

مرکز دانشگاهی آموزش ژورنالیسم (CUEJ)، مدرسه وکلا (ERAGE)، انستیتو مطالعات سیاسی استراسبورگ (IEP) و انستیتو اروپایی مطالعات عالی بازرگانی (IECS) از جمله سایر مراکز آموزش عالی استراسبورگ هستند.

نانت

مراکز آموزش عالی نانت عبارتند از:

- Institut des Carrières Européennes de l'Expertise (ICEE Group)
- Audencia, l'école supérieure de commerce de Nantes
- École Atlantique de Commerce (EAC)
- École Brassart
- École centrale de Nantes
- École de Design Nantes Atlantique (EDNA)
- École des mines de Nantes
- École nationale de la marine marchande de Nantes
- École nationale d'ingénieurs des techniques des industries agro-alimentaires (ENITIAA)
- École nationale supérieure d'architecture de Nantes (ENSAN)
- École nationale vétérinaire de Nantes
- École polytechnique de l'université de Nantes (Polytech Nantes)
- École pour l'informatique et les nouvelles technologies (EPITECH)
- École régionale des Beaux-Arts de Nantes
- Ecole Supérieure du Bois (ESB)
- IDRAC, école supérieure de commerce et de communication
- Institut catholique d'arts et métiers (ICAM)
- Institut supérieur européen de gestion (ISEG)

- Sciencescom, l'école de la communication et des médias
- Université de Nantes
- Enacom
- École Privée des Sciences Informatiques (EPSI)

بور دو

دانشگاه بور دو ۲ (دانشکده قدیمی داروسازی)

بور دو دارای حدود ۷۰ هزار دانشجو است که در ۴ دانشگاه، ۲ انستیتو، ۶ اکول مهندسی و ۱۴ گراند اکول آن تحصیل می کنند.

- [l'Université Bordeaux I](#) (Sciences et technologies)
- [l'Université Bordeaux II](#) (Médecine, sciences de l'homme)
- [l'Université Bordeaux III](#) (Sciences humaines, lettres, langues)
- [l'Université Bordeaux IV](#) (Droit, économie, gestion)

نیس

شهر نیس دارای یک دانشگاه بزرگ (نیس سوفیا-آنتیپولیس)، انستیتو اروپایی عالی مطالعات بین المللی و یک ابرواتوار است. دانشگاه نیس نزدیک به ۲۶ هزار دانشجو دارد و بودجه کلی آن ۱۰۸ میلیون یورو است.

واحد آموزش و تحقیق نیس UFR شامل موارد زیر است:

- Lettre, Arts et Sciences humaines
- Pôle de psychologie Saint-Jean-d'Angély
- Droit, Sciences politiques, Économiques et de Gestion
- Institut du droit, de la Paix et du développement
- Espaces et cultures
- Sciences
- Médecine
- Odontologie
- STAPS : sciences et techniques des activités physiques et

sportives

مدرسه پلی تکنیک دانشگاه نیس از جمله مدارس مهندسی این شهر است. انستیتو دانشگاهی تکنولوژی IUT، انستیتو داروسازی مولکولی و سلولی، انستیتو روبرت هوک (IRH) و دانشکده بین رشته ای مدیریتانه ای محیط زیست و توسعه پایدار (CIMEDD) سایر مراکز دانشگاهی نیس هستند.

مارسی

سه دانشگاه در مارسی وجود دارند که پذیرنده بیش از ۶۰ هزار دانشجو هستند: دانشگاه پروونس: علوم پایه، ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه مدیریتانه: علوم پایه، بهداشت، ورزش و اقتصاد، و دانشگاه پل سزن: علوم پایه، حقوق، علوم سیاسی، اقتصاد عملی و مدیریت.

کمپ اصلی در Luminy, Saint Charles, Saint Jérôme, Château Gombert قرار دارند و برای رشته های پزشکی در La Timone و l'Hôpital Nord هستند. دبیرستان تیر (Lycée Thiers) کلاسهای آمادگی برای ورود به اکولهای مهندسی را برگزار می کند. مدرسه عالی مهندسی لومینی (ESIL)، در ۶ زمینه فعالیت دارد: انفورماتیک، بیومدیكال، بیوتکنولوژی، مواد، شبکه و مولتی مدیا. پلی تکنیک مارسی که از گردهمایی سه مدرسه مهندسی در ۲۰۰۱ بوجود آمده است در چهار رشته مکانیک-انرژی، انفورماتیک، میکروالکترونیک و عمران تخصص دارد. عمده ترین شاخه های علمی در مارسی عبارتند از:

- فیزیک هسته ای
- ریاضیات، فیزیک نظری، مکانیک
- آکوستیک، اپتیک
- ستاره شناسی، اقیانوس شناسی، اتمسفر و علوم زمین شناسی و محیط
- ایمنی شناسی، سرطان شناسی، علوم اعصاب، بیولوژی ساختمانی و میکروبیولوژی
- معماری، تاریخ، حقوق، اقتصاد، جامعه شناسی، زبان و شهرسازی

در عین حال در ارتباط با رشته های پزشکی و پیراپزشکی باید توجه داشت که در مارسی بیمارستانهای مجهزی نیز وجود دارند از جمله: بیمارستان اطفال، پاتولوژی بیماریهای نادر و انتقال عضو

بمنظور آشنایی بیشتر با دانشگاهها و مراکز آموزش عالی در فرانسه به پیوست مراجعه نمایید.